

گزارشی از شورش علیه دولت پلیسی در فرانسه

صبح سه‌شنبه بیست و هفتم ژوئن انتشار تصاویر قتل جوان هفده ساله‌ای به نام نائل بدست پلیس فرانسه آتش خشم را در شهر نانتر از حومه‌های پاریس شعله‌ور ساخت. در تصاویر منتشر شده دو مامور پلیس را میبینیم که اتوموبیلی را متوقف کرده‌اند. در یک لحظه گویی اتوموبیل قصد فرار دارد که یکی از ماموران از فاصله چند سانتی‌متری به قلب نائل شلیک میکند. پلیس میگوید که مقتول قصد فرار داشته. روایت یکی از سرنشینهای اتوموبیل میگوید که ماموران در حال ضرب و شتم نائل از پنجره اتوموبیل بودند که نائل تعادل خود را از دست داده پایش از روی ترمز رها شده و اتوموبیل به حرکت می‌افتد. علت هر چه باشد این اولین باری نیست که پلیس نژادپرست فرانسه جوانان محلات حاشیه را به قتل میرساند. از سه‌شنبه شب تا به امروز (جمعه) خشم حاشیه‌نشینان شهر نانتر به خیلی از شهرها و محلات دیگر سرایت کرده است. معترضان با آمدن شب به شکل سازماندهی شده‌ای با ترقه‌های دستساز به کلانتریها و شهرداریها و دیگر اماکن عمومی حمله میکنند. اتوموبیلهای لوکس، بانکها، فروشگاه‌های زنجیره‌ای، قایقهای تفریحی، دوربین‌های شهری و ... از جمله اهداف این حملات هستند. در موارد زیادی ماموران نه تنها قادر به کنترل اوضاع نبوده‌اند بلکه ناچار به عقب‌نشینی شده‌اند. تا به امروز حمله به ۳۹ کلانتری، ۲۴ ژاندارمری گزارش شده است. علاوه بر این ساختمان ۳۴ شهرداری و ۵۷ مدرسه و دیگر ساختمانهای عمومی هدف حمله با مواد آتشزا قرار گرفته‌اند. بر اساس آمارهای پلیس، فقط در پاریس ۶۴۰ سطل زباله، ۲۱ اتوبوس، ۲ هزار اتوموبیل، ۳۵ کامیون آتش زده شده و نزدیک به ۵۰ فروشگاه غارت شده‌اند. اعتراضها فقط به حومه‌ها محدود نمانده و بخصوص شب گذشته به مرکز پاریس و مراکز دیگر شهرها از جمله ماری و استراسبورگ هم کشیده شد. گفته میشود دیروز نزدیک به ۱۰ هزار مامور آتش‌نشانی برای مهار نزدیک به ۴ هزار آتش سوزی در معابر عمومی مداخله کرده‌اند. گستردگی خرابیها و آتش‌سوزیها و تعداد شهرهای درگیر در نوع خود بیسابقه بوده است. یکی از نیروهای پلیس به روزنامه لوموند گفته که تعداد زیاد آتش‌سوزی‌ها وضع را به شدت پیچیده کرده است. پلیس شب گذشته (پنج‌شنبه) برای مقابله با شورش ۴۰ هزار مامور پلیس و ژاندارم را در حومه‌ها مستقر کرد (در تظاهرات سراسری ۲۳ مارس علیه قانون اصلاح بازنشستگی ۱۲ هزار مامور در معابر مستقر بودند). دیشب نزدیک به ۵ هزار مامور پلیس در پاریس مستقر بودند. علاوه بر این، پلیس واحدهای ویژه خود را نیز به میدان آورده از جمله واحد ضدتروریستی رد (RAID)، بریگاد مداخله علیه خرابکاران (BRI)، و همچنین نیروهای ویژه بحران ژاندارمری (GIGN). تصاویر منتشر شده در رسانه‌ها حضور نیروهای ارتش را هم در شب گذشته نشان میدهند. فقط طی شب گذشته ۶۶۷ نفر بازداشت شده‌اند. در شهر کوچک کلامار از حومه‌های پاریس از دیروز از ۹ شب تا ۶ صبح حکومت نظامی اعلام شده است و این احتمال وجود دارد که در شهرهای دیگری نیز حکومت نظامی برقرار شود. علاوه بر این، قرار است دستکم در روز جمعه از ساعت ۹ شب تمام خدمات حمل و نقل عمومی متوقف شود. امانوئل مکرون که در بروکسل به سر میبرد کنفرانس مطبوعاتی خود را قرار بود امروز برگزار شود لغو کرده و برای یک جلسه فوری بحران به فرانسه برگشته است. حکومت مکرون و وزیر کشورش دارمن، نگران از گسترده شدن اعتراضها، در ابتدا سعی کردند با محکوم کردن اقدام مامور پلیس (مامور قاتل هم اکنون در بازداشت به سر میبرد) و مطرح کردن احتمال منحل کردن یکی از سندیکاها پلیس که از قتل نائل ابراز خشنودی کرده و از قاتل حمایت کرده بود، وضعیت را کنترل کنند. اما با مشاهده ابعاد گسترده شورش حالا با زبان همیشگی تهدید صحبت میکنند. پلیس روز گذشته به «راهپیمایی سفید» که به یاد نائل برگزار شده بود و حدود ۲۰ هزار نفر در آن شرکت داشتند با گاز اشک‌آور حمله کرد. شرکت‌کنندگان راهپیمایی دیروز، که در آن اقشار گوناگون حضور داشتند، خواهان اصلاحات اساسی در پلیس، عدالت برای قربانیان خشونت، و دسترسی

خدمات عمومی در حومه‌ها هستند. جوانانی که شبها به خیابانها می‌آیند تا همبستگی خود را با قربانیان خشونت سازمانیافته پلیس نشان دهند می‌گویند که «جمهوری» با آنها همانند سایر شهروندان برخورد نمی‌کند. مدیریت استعماری دولت عملاً گتوهایی ساخته که ساکنان آنها قادر نیستند از چرخه فقر و جرم و جنایت و انواع دیگر آسیبهای اجتماعی خارج شوند و امکان دسترسی آنها به شغل و خدمات اجتماعی و امنیت بطور عامدانه‌ای کمتر از سایر نقاط کشور است. و به نام همین «سبیلهای جمهوری» است که به وقت طغیان این مناطق، بورژوازی فرانسه و دولت خدمتگزارش افکار عمومی را با خود همراه میکند. حاشیه‌نشینانی که تحت انواع ستم طبقاتی و نژادی قرار دارند غیر از خود عملاً متحد دیگری ندارند. به عنوان نمونه فعالان و بازماندگان جنبش جلیقه زردها که در سال ۲۰۱۸ آغاز شد و بدل به جنبش اجتماعی گسترده‌ای شد بعید است که با این جنبش همراهی کنند (علیرغم صداهای انگشت شماری از جلیقه زردهای چپ که ضرورت همبستگی آنها با شورش اخیر را طلب میکنند). همینطور سندیکاها که هرچند نتوانستند حکومت را در تصمیمش در افزایش سن بازنشستگی وادار به عقب‌نشینی کنند اما دستکم تظاهرات کمسابقه‌ای را به مدت چند هفته در کشور سازماندهی کردند، تاکنون چیز بیشتری بجز محکومیت پلیس نگفته‌اند و بعید است چیز بیشتری نیز بگویند. حزب کمونیست فرانسه در واکنش به وقایع چند روز اخیر دعوت به تلاش برای برقراری «آرامش عمومی» و اصلاح پلیس برای داشتن «پلیس جمهوری نزدیک به شهروندان» کرده است. «حزب نوین ضد سرمایه‌داری» مصونیت پلیس را محکوم کرده و خواهان خلع سلاح ماموران پلیس شهری شده است. حزب «مبارزه کارگری» که مهمترین و قدیمیترین حزب تروتسکیست فرانسه محسوب میشود صرفاً بر این نکته تاکید کرده که، همانطور که در تحمیل افزایش سن بازنشستگی و سرکوب اعتراضات متعاقب آن دیدیم، خشونت اصلی از طرف دولت سرمایه‌داری و کارفرماها اعمال میشود. تا به حال بجز سازمان کوچک «انقلاب مداوم»، منشعب از «حزب نوین ضد سرمایه‌داری» و فعال در میان جوانان و دانشجویان، که بر ضرورت به میدان آمدن و پیوند جنبش کارگری با شورش توده‌های تحت ستم حومه‌ها تاکید کرده، نیروی دیگری چیزی در این رابطه نگفته است. همانطور که میشود حدس زد، جنبش کنونی، علیرغم گستردگی‌اش، در نداشتن سازمان و رهبری و بخصوص پیوند با جنبشهای دیگر، از شورش کور کنونی فراتر نرفته و پس از مدتی در انزوا سرکوب خواهد شد. و در این تردیدی نیست که توفیق رژیم در سرکوب این شورش خصلت امنیتی حکومت را تقویت کرده و راه را برای سرکوب شدیدتر دیگر جنبشها در آینده هموارتر خواهد کرد. واقعیت این است که بخش قابل توجهی از طبقات میانی و حتی «طبقه کارگر» فرانسه از حفظ نظم استعماری موجود منتفع است. اینان از وحشت از دست دادن باقیمانده امتیازاتی که در دولت امپریالیستی فرانسه از آن برخوردارند با سیاستهای نیروهای راست افراطی همراه‌ترند. از طرف دیگر، احزاب چپ و سندیکاها بیش از آنکه بدنبال بسیج انقلابی توده‌ها باشند نگران از دست دادن محبوبیت و آرای ناچیز انتخاباتی و صندلیهای خود در شهرداری‌ها و مجلسند. فقدان استراتژی انقلاب سوسیالیستی احزاب چپ سنتی و سندیکاها فرانسه را در چرخه انفعال و فرمیسیم فرو برده و راه را برای تقویت دولت پلیسی باز گذاشته است.

دانشجوی سوسیالیست ایرانی

نانتز، ۳۰ ژوئن ۲۰۲۳